

Između pamćenja i povijesti: Kogojeva zbirka fotoportreta i počasnih povelja. Izložba, Gliptoteka HAZU, 16. ožujka – 18. travnja 2021.

U Odsjek za povijest medicinskih znanosti Zavoda za povijest i filozofiju znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti prenesen je krajem 1990-ih dio ostavštine istaknutog dermatovenerologa Franje Kogoja (1894. – 1983.), dugogodišnjeg predstojnika Klinike za dermatovenerologiju KBC-a u Zagrebu. Po osnutku Hrvatskoga muzeja medicine i farmacije HAZU 2014., ta je ostavština prešla u nadležnost ove ustanove. Navedeni materijal predstavljao je potentno polazište u postavljanju studijske izložbe i izdavanju dvojezičnog kataloga u izdanju Akademije i Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Autorice izložbe su Silvija Brkić Midžić, upraviteljica Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU, i Stella Fatović-Ferenčić, upraviteljica Zavoda za povijest i filozofiju znanosti HAZU.

Projekt izložbe realiziran je u suradnji s Klinikom i Katedrom za dermatovenerologiju Medicinskog fakulteta u povodu 100. obljetnice osnutka Katedre za dermatovenerologiju. Ova je prigoda važna i utoliko što je potres koji je zadesio Zagreb u ožujku 2020. porušio zgradu Klinike u kojoj je Kogoj počeo raditi i u kojoj je postavio temelje znanstvenoj dermatologiji. Rušenjem ovoga Fischerova zdanja nestao je onaj impozantni dio materijalne baštine koji je dekadama bio simbol naše dermatologije i završena je jedna etapa njezina postojanja. Pred dermatologijom stoje zahtjevni izazovi koje će zasigurno predstavnici ove struke, uz pomoć Medicinskog fakulteta, uspješno svladati.

Za razliku od dosadašnjih historiografskih prikaza kontinuiteta Klinike i Katedre, ova izložba pretendirala je pak prikazati njezinu međunarodnu poziciju kroz reputaciju i kozmopolitski duh Franje Kogoja. Kao polazište poslužile su sačuvane zbirke fotoportreta istaknutih dermatovenerologa svjetskoga glasa koje je Kogoj čuvao na zidu svoje radne sobe, te zbirka povelja i diploma koja svjedoči o Kogojevoj međunarodnoj reputaciji. Riječ je o 55

fotoportreta dermatologa iz različitih zemalja svijeta te 48 povelja vezanih uz Kogojevo članstvo u međunarodnim strukovnim udruženjima. Time se pred nama otvorio manje poznat Kogojev svijet međunarodnih poznanstava i veza; suvremenim rječnikom, svojevrstan *facebook* koji razotkriva i one detalje koji se ne mogu iščitati iz objavljenih tekstova. Premda datacija fotoportreta pokriva raspon od 1931. do 1976., oni u kontekstu povijesti dermatovenerologije i doprinosa osoba koje su na njima otvaraju uvid u znatno duži vremenski raspon koji seže od kraja 19. do prvih dekada druge polovice 20. stoljeća.

Počasne diplome, priznanja i povelje dodjeljivane su Kogoju za doprinose u razvoju dermatovenerologije, medicine i društva općenito. Najviše je povelja koje se odnose na počasna i druga članstva u dermatovenerološkim udruženjima (europskim i svjetskim), a koje su mu dodijeljene u razdoblju od 1930. do 1976., potom u ostalim domaćim i inozemnim medicinskim udruženjima (Zbor liječnika Hrvatske, Slovensko zdravniško društvo, Savez liječničkih društava Jugoslavije, Čehoslovačko liječničko društvo J. E. Purkyně, Francusko alergološko društvo, Njemačko društvo za estetsku medicinu i granična područja, Talijanski savez protiv debljine) za razdoblje od 1961. do 1977. te počasne plakete i priznanja pojedinih fakulteta (Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Medicinski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Medicinski fakultet Sveučilišta u Bratislavi, Medicinski fakultet Univerze u Ljubljani, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci), koji su mu dodijeljeni u razdoblju od 1961. do 1975. godine. Povelju počasnog člana Sveučilišta u Grazu dobio je 1962. godine. U zbirci se nalaze i dopisi, povelje i diplome vezane uz članstva u različitim akademijama (JAZU, ANUBIH, SANU, Leopoldina, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Austrijska akademija znanosti, Vojnomedicinska akademija, Švicarska akademija znanosti) koje je primio u razdoblju od 1947. do 1975. godine. Nagradu za životno djelo NRH dobio je 1962., Nagrada Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije potječe iz 1966., kao i povelja Društva za proučavanje i unapređenje pomorstva Jugoslavije, a priznanje Centra za zaštitu kulturne baštine komune hvarske za rad na očuvanju kulturne baštine otoka Hvara je iz 1974. godine.

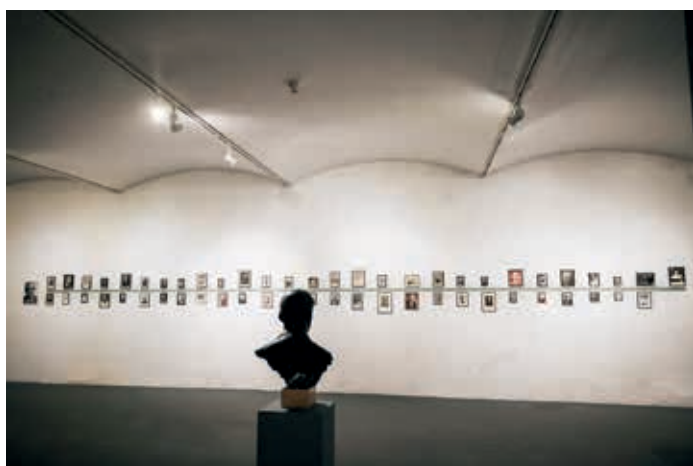
O Kogojevu doprinosu dermatovenerologiji objavljen je niz publikacija. Njegovo je djelo vrednovano u sklopu domaćih i međunarodnih skupova te je postalo nadahnućem nizu hrvatskih dermatovenerologa. Kogojeva sačuvana materijalna baština, međutim, do sada nije bila predmetom istraživačkog interesa pa je ova izložba pokazala istraživački i muzejski potencijal materijalne ostavštine u prezentaciji pojedinih istaknutih osobnosti hrvatske medicine. A zbirka sačuvanih fotoportreta zanimljivo je polazište u propiti-

vanju uloge fotografije u individualnoj i kolektivnoj kulturi pamćenja. Dok Muzej ne zaživi u vlastitim prostorijama, pratit ćemo njegove sadržaje i dalje na izložbama u gostima, obogaćujući spoznaje zanimljivim i nesvakidašnjim sadržajima iz hrvatske medicine i farmacije.

Martin Kuhar

Slika 1. Pogled na dio izložbe posvećen Kogojevoj dermatološkoj društvenoj mreži

Slika 2. Pogled na dio izložbe s Kogojevom zbirkom fotoportreta

Slika 3. Prikaz Kogojeve dermatološke društvene mreže na karti Europe

Slika 4. Plakat izložbe